

OECD Journal on Development

Development Co-operation – 2006 Report – Efforts and Policies of the Members of the Development Assistance Committee Vol. 8 Issue 1

Summary in Czech

Věstník OECD o rozvoji

Spolupráce při rozvoji – Zpráva 2006 – Úsilí a politika členů Výboru pro rozvojovou pomoc Ročník 8, číslo 1

Přehled v českém jazyce

„Jedním z nejdůležitějších přínosů Výboru rozvojové pomoci (DAC) je poskytovat zainteresované veřejnosti jasné a souvislé informace. Transparentnost je matkou efektivnosti. Pomoc je investice do lepšího a bezpečnějšího světa. Ti, co ji poskytují, a ti, co ji přijímají, mohou a měli by požadovat, aby pomáhala chudým lidem k hmatatelným výsledkům. Doufám, že informace a analýza obsažené v této zprávě přispějí k lepší diskusi o jejím efektivním použití.“

– Richard Manning, předseda DAC OECD

Letošní Zpráva o spolupráci na rozvoji předsedy DAC OECD Richarda Manninga se dívá na celkový objem pomoci a zkoumá, zda jsou dárci na cestě k dodržení svého cíle celosvětově zvýšit pomoc na 130 miliard USD a do roku 2010 zdvojnásobit pomoc Africe.

Zpráva se dívá na hlavní trendy, které odhalují, kam pomoc směřuje – které oblasti dostávají nejvíce, které nejméně; které sektory (zdravotnictví, školství, atd.) jsou schopny přilákat pomoc; a jaký vliv má oddlužování a pomoc v nouzi na celkové toky pomoci.

Zpráva nabízí nápady, co více mohou dárci udělat pro podporu větší domácí zodpovědnosti za veřejné výdaje (které obsahují i pomoc) v rozvojových zemích.

Dále podává hlášení o některých klíčových opatřeních rozvojové spolupráce, včetně pokroku, který země udělaly – nebo neudělaly – při zavádění Pařížské deklarace o efektivitě pomoci a dívá se na to, jak může mít vyšší pomoc v rámci programu Pomoc obchodu (Aid for Trade) nejlepší dopad.

Pomoc se zvyšuje, ale převládá oddlužení

Celková oficiální rozvojová pomoc (*official development assistance* – ODA) členských zemí DAC v roce 2005 vzrostla o 32 % na 106,8 miliard USD – na rekordní výši.

V roce 2005 to představovalo 0,33 % kombinovaného HDP členů ve srovnání s 0,26 % v roce 2004 a jedná se o nejvyšší poměr od roku 1992.

Lví podíl na zvýšení však pochází z oddlužení (zejména Iráku a Nigérie), které se více než ztrojnásobilo a z humanitární pomoci, která vzrostla o 15,8 %.

V roce 2005 zveřejnil DAC široce citovanou „simulaci“ ukazující, že kdyby všichni dárči dodrželi své závazky, pomoc by se zvýšila z částky okolo 80 miliard USD v roce 2004 na 130 miliard USD v konstantních dolarech v roce 2010.

Aby byl tento cíl dosažen, bude nutné velmi výrazné zvýšení v letech 2008–10, argumentuje předseda DAC Richard Manning. Bude to znamenat potřebu zvýšit „Programy financované daňovými poplatníky rychleji než všechny jiné formy veřejných výdajů“.

Richard Manning předpokládá, že mezitím je pravděpodobné, že pomoc v letech 2006 a 2007 mírně poklesne, protože poklesne oddlužování.

Pomoc subsaharské Africe se zpomaluje, ale většina pomoci jde chudým zemím

Pomoc subsaharské Africe se prudce zvýšila, ale pokud vyloučíme Nigérii, u které došlo v roce 2005 k velkému oddlužení, pomoc této oblasti se ve srovnání s rokem 2005 téměř nezměnila.

V nadcházejících letech by se měla zvýšit jiná pomoc než oddlužování, protože nabudou účinnosti závazky zdvojnásobit pomoc Africe.

Když se podíváme do budoucnosti, předpovídá Richard Manning, že po roce 2005 pravděpodobně dojde k poklesu pomoci v Evropě a na Dálném Východě, protože většina těchto oblastí ve svém rozvoji pokročila.

96 % veškeré pomoci nyní plyne chudším rozvojovým zemím, což dokazuje, že se pomoc přiděluje přímo do regionů, kde chudí žijí.

Dárči, kteří nejsou členy DAC, zvyšují pomoc také

Zatímco pomoc od členů DAC OECD se bude dále počítat na téměř 90 % celkové ODA, Richard Manning zdůrazňuje, že pomoc těch, kdo nejsou členy DAC, se také zvyšuje.

Warren Buffet přes noc zdvojnásobil zdroje Nadace Billa Gatese.

Pomoc zemí a organizací mimo DAC dosahuje každoročně okolo 5 % celosvětového ODA, ale měla by se zvyšovat, protože země, které nejsou členy DAC OECD, jako Korea a Turecko a země mimo OECD a EU, také svou pomoc zvyšují.

Nové způsoby poskytování pomoci

Zajímavou charakteristikou minulých let je, že myšlenky inovačních forem rozvojové pomoci se posunuly od fáze diskuse do fáze uskutečňování.

Tři hlavní iniciativy byly v oblasti zdravotnictví.

- Mezinárodní finanční fond pro imunizaci.
- Závazky s cílem zavést letecké poplatky pro financování podpory boj s malárií, TBC a HIV-AIDS.
- „Závazek vyspělého trhu“ poskytovat cílové odměny na vývoj vakcín tam, kde je poptávka trhu nízká.

Očekává se, že první dvě z výše uvedených iniciativ zvýší celosvětovou částku pomoci na 2 miliardy USD ročně nebo přibližně o 2 % celkové pomoci.

Závislost na pomoci

Dosáhla závislost na pomoci úroveň, která ohrožuje makroekonomickou stabilitu rozvojových zemí a konkurenceschopnost („Holandská nemoc“) a ponechává je nezdravě závislé na pomoci?

Ve skutečnosti statistiky DAC ukazují, že celková úroveň závislosti na pomoci je po výrazném poklesu v devadesátých letech minulého století nízká a stabilní. Většina zemí s vysokou úrovní závislosti jsou malé ostrovy nebo státy zasažené konflikty. Ale u některých zemí jejich závislost mírně roste, pokud roste i pomoc podle závazků.

Sledování Pařížské deklarace o efektivitě pomoci

DAC OECD sleduje zavádění Pařížské deklarace o efektivnosti pomoci od doby, kdy ji více než 100 dárců, rozvojových zemí a multilaterálních organizací v roce 2005 odsouhlasilo. Letošní Zpráva o rozvojové spolupráci zveřejňuje některá zjištění prvního základního průzkumu z roku 2006 o sledování Pařížské deklarace.

Navrhuje, aby se věnovala větší pozornost řízení nákladů poskytování pomoci. Ale efektivita pomoci jde nad rámec snížení nákladů transakcí; musí zahrnovat silnější a zodpovědnější instituce na úrovni zemí. Průzkum ukazuje, že v této oblasti je třeba vykonat více práce.

Průzkumu se účastnilo 31 zemí.

Propagace domácí zodpovědnosti

Richard Manning označuje oblasti, kde by dárci mohli a měli vykonat více pro podporu větší zodpovědnosti vlád chudých zemí vůči jejich obyvatelstvu. Navrhuje:

- Trvalá opatření na zlepšení poradenství nevládním aktérům při formulování strategií snížení chudoby a využívání komunikace pro zlepšení zodpovědnosti.
- Věnovat více pozornosti zlepšení systémů výběru daní.

Zdůrazňuje, že zodpovědnost vlád vůči jejich obyvatelstvu nebývá nejsilnější když je vysoká úroveň pomoci, ale když jsou daňové výnosy vysoké.

Dárci mají dlouhé záznamy o programech, kdy se pokoušeli „státu umožnit pracovat lépe“ pomocí vybudování kapacit. Pro vnější strany je mnohem delikátnější účastnit se podchycení společenské smlouvy, která stanovuje podmínky místní politické debaty, ale dárci by měli zvážit větší podporu:

- reprezentativní vládě,
- nezávislým soudům,
- nezávislým médiím.

Pomoc obchodu

Bez podpory posilování schopnosti obchodovat v rozvojových zemích bude mít lepší přístup na trh jen malý dopad na snížení chudoby.

Tato zpráva čtenáře upozorňuje na poslední hodnocení, která zdůrazňují malou hodnotu za peníze programů „Pomoc obchodu“ a zdůrazňují, že Pařížská deklarace o efektivnosti pomoci zdaleka není v těchto programech systematicky aplikována. Nabízí návrhy na zlepšení, včetně důležitosti role vlastnických vztahů v zemi a řízení na základě výsledků.

V roce 2004 zahrnovala Pomoc obchodu 2,5 miliardy USD pomoci týkající se obchodování, 12,9 miliardy USD pro budování infrastruktury a 7,3 miliardy USD na podporu produktivních kapacit. Ve skutečnosti od uzavření Uruguayského kola dosáhl průměrný podíl Pomoci obchodu okolo 24 % celkové ODA bez oddlužení.

Poznámky k zemím – Politika a úsilí dárců na obou stranách

Zpráva o rozvojové spolupráci každý rok shrnuje poznámky jednotlivých politik a úsilí dárců na obou stranách.

Klíčové charakteristiky roku 2006 zahrnují následující:

- Snížování chudoby je nadále silným, ne-li ústředním zaměřením většiny dárců.
- Členové jsou dále zavázáni Rozvojovými cíli milénia.
- Boj s korupcí byl ústředním cílem programů řízení aktivit dárců.
- Několik dárců zlepšilo své programy podporující reformu bezpečnostního sektoru.
- Mnohé je stále třeba dosáhnout v oblasti soudržnosti politiky.
- Více pozornosti se věnuje sledování a hodnocení se zaměřením na výsledky.
- Další podrobnosti jsou uvedeny pro pět zemí, které se prověřovaly navzájem: Řecko, Nizozemí, Portugalsko, Spojené království Velké Británie a Severního Irsku a USA.

Statistika

Statistická příloha Zprávy o rozvojové spolupráci shrnuje nejnovější údaje o rozpočtech pomoci členských zemí s podrobnými tabulkami, grafy a schémata. Nejdůležitější údaje jsou uvedeny zde.

Úplná příloha se statistikou a analýzou je dostupná na internetových stránkách:

www.sourceoecd.org/development

© OECD 2007

Tento přehled není oficiálním překladem OECD.

Reprodukce tohoto Přehledu je povolena, jsou-li uvedena autorská práva OECD a název původní publikace.

Vícejazyčné přehledy jsou překlady výtahů z publikací OECD původně publikovaných v angličtině a francouzštině.

Jsou zdarma k dispozici v internetovém knihkupectví OECD
www.oecd.org/bookshop/

Více informací získáte na Odboru pro legislativu a překlady při OECD,
Ředitelství pro veřejné záležitosti a komunikaci.

rights@oecd.org

Fax: +33 (0)1 45 24 99 30

OECD Rights and Translation unit (PAC)
2 rue André-Pascal
75116 Paris
France

Navštivte naši internetovou stránku www.oecd.org/rights/

